

รายงานสถานการณ์ศัตรูข้าว
วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔ โทรสาร ๐ ๒๙๕๕ ๑๖๒๖

E-mail: Bio53@hotmail.com, doae_pmd@hotmail.com

สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ

ศัตรูข้าว

๑. สถานการณ์การปลูกข้าว

พื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด ๗๕ จังหวัด มีพื้นที่ยืนต้น ๓๘,๗๓๗,๐๖๙.๙๐ ไร่

๒. สถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าวที่สำคัญ

๒.๑ แมลงบัว พบบการระบาดในข้าวอายุมากกว่า ๖๐ วัน พื้นที่จังหวัดอุทัยธานี รวมจำนวน ๖,๗๕๒.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑๗๔ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๔,๑๓๙.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑๐,๘๙๑.๐๐ ไร่)

๒.๒ หอยเชอรี่ พบบการระบาดในข้าวอายุน้อยกว่า ๔๐ วัน พื้นที่ระบาดจังหวัดปัตตานี รวมจำนวน ๑๐.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๐๑ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๑๕.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๒๕.๐๐ ไร่)

๒.๓ โรคไหม้ข้าว พื้นที่ระบาด ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี สงขลา อุบลราชธานี และจังหวัดลำพูน รวมจำนวน ๔๖๓.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๑๒ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๒๕.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๔๓๘.๐๐ ไร่)

๑) ข้าวอายุ ๔๐ - ๖๐ วัน จำนวน ๔๔๔.๐๐ ไร่

๒) ข้าวอายุมากกว่า ๖๐ วัน จำนวน ๑๙.๐๐ ไร่

๒.๔ โรคขอบใบแห้ง พื้นที่ระบาด ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก และจังหวัดเชียงราย รวมจำนวน ๕.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๐๑ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๒.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๓.๐๐ ไร่)

๑) ข้าวอายุน้อยกว่า ๔๐ วัน จำนวน ๑.๐๐ ไร่

๒) ข้าวอายุ ๔๐ - ๖๐ วัน จำนวน ๒.๐๐ ไร่

๓) ข้าวอายุมากกว่า ๖๐ วัน จำนวน ๒.๐๐ ไร่

๓. การดำเนินงานในพื้นที่ระบาด

๓.๑ การควบคุมแมลงบัว

สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ที่พบการระบาด ลงพื้นที่ตรวจสอบติดตามการระบาดและประชาสัมพันธ์เตือนให้เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงสำรวจติดตามสถานการณ์การระบาดอย่างใกล้ชิด ในพื้นที่ที่พบการระบาดช่วงระยะกล้าและแตกกอเกษตรกรคาดว่าจะไม่ได้รับผลผลิตได้ดำเนินการไถทำลายแปลงที่พบการระบาด และให้ปุ๋ยให้น้ำเตรียมการเก็บเกี่ยวในแปลงที่มีอายุพร้อมเก็บเกี่ยวเนื่องจากเกษตรกรยังคาดว่าจะได้รับผลผลิต

๓.๒ การควบคุมหอยเชอรี่

สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ที่พบการระบาด ลงพื้นที่ตรวจสอบและทำลายหอยเชอรี่โดยแนะนำให้เกษตรกรเก็บไปปรับปรุหรือแกะนำเอาเนื้อหอยเชอรี่ไปจำหน่ายเนื่องจากมีราคาต่อข้างดี และมีการสอนเกษตรกรทำน้ำหมักจากหอยเชอรี่ พร้อมให้ความรู้และแนะนำวิธีการป้องกันกำจัดแก่เกษตรกร หากพบการระบาดรุนแรงให้ใช้สารเคมีป้องกันกำจัด ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรและกรมการข้าว

๓.๓ การควบคุมโรคไหม้ข้าว

๓.๓.๑ สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ที่พบการระบาด ลงพื้นที่สำรวจติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์การระบาดของโรคไหม้ข้าว พร้อมให้คำแนะนำการป้องกันกำจัดโรคไหม้ข้าวแก่เกษตรกรด้วยวิธีการแบบผสมผสาน พร้อมทั้งแนะนำวิธีการผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาแก่เกษตรกร โดยได้รับการสนับสนุนหัวเชื้อไตรโคเดอร์มาจากศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชในพื้นที่ และประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนเกษตรกรให้หมั่นสำรวจติดตามและเฝ้าระวังการระบาดของโรคไหม้ข้าวในพื้นที่แปลงปลูกของตนเองอย่างสม่ำเสมอ หากพบการระบาดให้รีบทำการป้องกันกำจัดโดยทันที

๓.๓.๒ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช สนับสนุนหัวเชื้อไตรโคเดอร์มาให้แก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการที่จะผลิตและขยายเพื่อใช้ในพื้นที่ที่พบการระบาด ในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

๓.๔ การควบคุมโรคขอบใบแห้ง

สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ที่พบการระบาด ลงพื้นที่ตรวจสอบการทำลายของโรคขอบใบแห้ง และให้คำแนะนำการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดการระบาดของโรคขอบใบแห้งแก่เกษตรกรที่พบการระบาดในพื้นที่ และประชาสัมพันธ์เตือนเกษตรกรเฝ้าระวังในแปลงปลูกข้าวของตนเองอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการเข้าทำลายของโรคขอบใบแห้ง ในพื้นที่ที่พบการระบาดรุนแรงให้ใช้สารเคมีป้องกันกำจัด ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรและกรมการข้าว

๔. คำแนะนำและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่พบการระบาด

ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
1. แมลงบัว	<ol style="list-style-type: none">กำจัดวัชพืชรอบแปลงนา เช่น ข้าวป่า หญ้าข้าวหนก หญ้าไซ หญ้าแดง หญ้าชันกาด และหญ้านกสีชมพู ก่อนตกกล้าหรือหว่านข้าวเพื่อทำลายพืชอาศัยของแมลงบัวภาคเหนือ ควรปลูกข้าวหรือปักดำช่วงวันที่ 15 กรกฎาคม - สิงหาคม หรือปรับวิธีปลูกโดยการปักดำ 2 ครั้ง เพื่อลดความรุนแรงที่เกิดจากการทำลายของแมลงบัว หลังปักดำจนถึงข้าวอายุ 45 วัน ส่วน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรปลูกหรือปักดำระหว่างเดือนมิถุนายน - 15 กรกฎาคมไม่ควรปลูกข้าวโดยวิธีหว่านหรือปักดำถี่ (ระยะปักดำ 10x15 และ 15x15 เซนติเมตร) ในพื้นที่ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีการระบาดของแมลงบัวเป็นประจำทำลายตัวเต็มวัยที่บินมาเล่นแสงไฟตามบ้านช่วงเวลาตั้งแต่ 19:00-21:00 น. โดยใช้ไม้ตีแมลงวันไม่ควรใช้สารฆ่าแมลงใดๆ ในการป้องกันกำจัดแมลงบัวเนื่องจากไม่ได้ผลและยังทำลายศัตรูธรรมชาติ
2. หอยเชอร์รี่	<ol style="list-style-type: none">เลือกวิธีปักดำข้าวโดยใช้ต้นกล้า อายุ 25 - 30 วันช่วงเตรียมดินให้ทำร่องน้ำเตี้ยรอบแปลงเพื่อล่อให้หอยมารวมกันและเก็บทำลายทุกครั้งที่สูงน้ำเข้านา ใช้ฝือกกั้นสระและหอยขนาดใหญ่ก่อน แล้วกั้นตามอีกชั้นด้วยตาข่ายตาถี่ หมั่นเก็บหอยและสระออกเพื่อไม่ให้กีดขวางทางน้ำเข้ากำจัดหอยและกลุ่มไข่จากฤดูกาลที่แล้ว และป้องกันหอยใหม่ที่จะเข้ามา โดยให้ปักไม้ไผ่ตามข้างคันนา เพื่อล่อให้หอยมาไข่แล้วเก็บออกไปทำลายเก็บตัวหอยและกลุ่มไข่อ้อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง อาจใช้พืช เช่น ใบมะละกอล่อ เพื่อให้

ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
	<p>หอยมารวมกันและเก็บทำลายได้ง่าย</p> <p>6. ใช้ศัตรูธรรมชาติของหอย เช่น ปล่อยเป็ดไล่ทุ่งลงกินหอย (หลังจากเก็บเกี่ยวหรือก่อนทำนา)</p> <p>7. การใช้สารกำจัดหอย ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - กากเมล็ดชา ใช้หว่านในนาข้าว อัตรา 3 กิโลกรัมต่อไร่ - นิโคซาไมด์ (Nicorsamide) 70% WP อัตรา 50 กรัมต่อไร่ - เมทัลดีไฮด์ (Metaldehyde) 5 % GB เป็นเหยื่อพิษสำเร็จรูปอัดเม็ดใช้หว่านในอัตรา 0.5 - 1 กิโลกรัมต่อไร่
<p>3. โรคไหม้ข้าว</p> <p>เชื้อสาเหตุ : เชื้อรา</p> <p><i>Pyricularia oryzae</i></p>	<p>1. สำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>2. ถ้าพบอาการของโรคไหม้ข้าวแนะนำให้ใช้ชีวภัณฑ์ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฟันเชื้อบีเอส (บาซิลลัส ซับทีลิส) อัตราตามคำแนะนำในฉลาก - ฟันเชื้อราไตรโครเดอร์มา อัตรา 1 กิโลกรัมต่อน้ำ 200 ลิตร <p>3. ถ้ามีความจำเป็นใช้สารเคมี แนะนำให้พ่นเฉพาะบริเวณที่พบการระบาดเพื่อควบคุมไม่ให้เชื้อราแพร่กระจายขยายเป็นวงกว้างออกไป สารเคมีที่แนะนำมี ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - อิติเฟนฟอส (Edifenphos) 50% EC อัตรา 20 - 25 มิลลิลิตร - บลาสติซิดีน - เอส (Blasticidin-s) 2% EC อัตรา 20- 25 มิลลิลิตร - ไตรไซคราโซล (Tricyclazole) 75% WP อัตรา 10- 16 กรัม <p>โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร และให้สลักกลุ่มสารเพื่อป้องกันเชื้อราสร้างความต้านทาน</p>
<p>4. โรคขอบใบแห้ง</p> <p>เชื้อสาเหตุ :</p> <p>เชื้อแบคทีเรีย</p> <p><i>Xanthomonas oryzae</i> pv. <i>oryzae</i> (ex Ishiyama) Swings et al.</p>	<p>1. ใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทาน เช่น สุพรรณบุรี 60 สุพรรณบุรี 90 สุพรรณบุรี 1 สุพรรณบุรี 2 และพันธุ์กข23</p> <p>2. ไม่ควรระบายน้ำจากแปลงที่เป็นโรคไปสู่แปลงอื่น</p> <p>3. ใช้ชีวภัณฑ์ในการป้องกันการเกิดโรค เช่น เชื้อบีเอส (บาซิลลัส ซับทีลิส) หากพบอาการของโรครุนแรงให้พ่นทุก 7 วัน หรือคลุกเมล็ดก่อนการปลูก อัตราตามฉลากแนะนำ</p> <p>4. ควรเฝ้าระวังการเกิดโรคถ้าปลูกข้าวพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้ เช่น พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 กข6 เหนียวสันป่าตอง พิษณุโลก 2</p> <p>5. เมื่อเริ่มพบอาการของโรคบนใบข้าว แนะนำให้ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไอโซโพรไทโอเลน (Isoprothiolane) - คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ (Copper hydroxide) 77% WP - สเตร์พโตมัยซินซัลเฟต+ออกซีเตตราไซคลินไฮโดรคลอไรด์ - ไตรเบซิคคอปเปอร์ซัลเฟต (Tribasic Coppersulfate) 34.5% W/V SC <p>โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นตามอัตราที่ระบุในฉลาก</p>

๕. การคาดการณ์ศัตรูพืช ในช่วงระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ภาคกลาง และภาคตะวันออก ระวัง แมลงบัว หนอนกอข้าว หอยเชอรี่ โรคขอบใบแห้ง โรคใบจุดสีน้ำตาล และโรคไหม้ข้าว

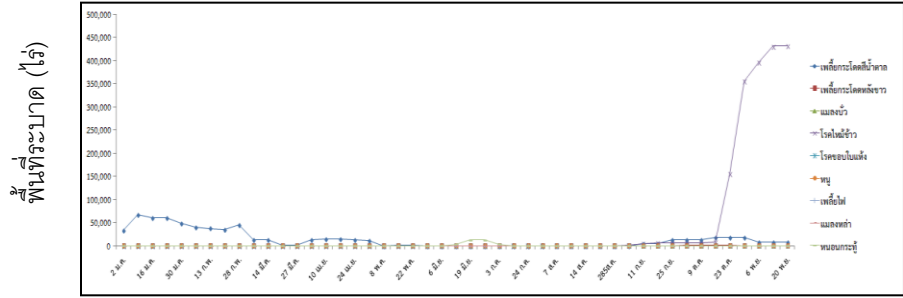
ภาคเหนือ ระวัง แมลงบัว หอยเชอรี่ โรคขอบใบแห้ง และโรคไหม้ข้าว

ภาคใต้ ระวัง แมลงสีง แมลงบัว หนอนกอข้าว หนอนห่อใบข้าว หอยเชอรี่ และโรคไหม้ข้าว

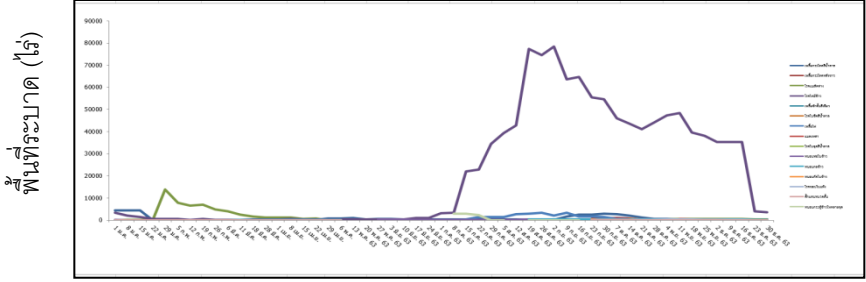
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระวัง หนอนห่อใบข้าว หอยเชอรี่ โรคขอบใบแห้ง และโรคไหม้ข้าว

ภาคตะวันตก ระวัง หนอนห่อใบข้าว หอยเชอรี่ และโรคไหม้ข้าว

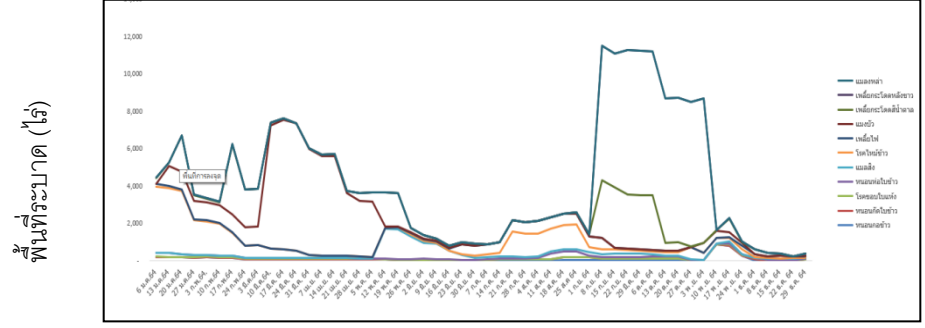
แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบการระบาดของศัตรูข้าว ระหว่างปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖

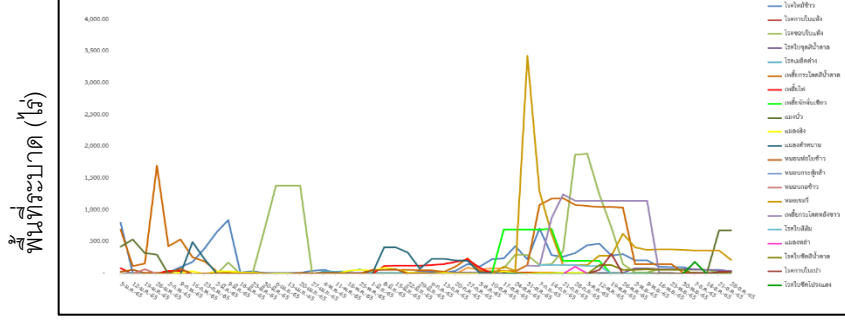
ปี ๒๕๖๒

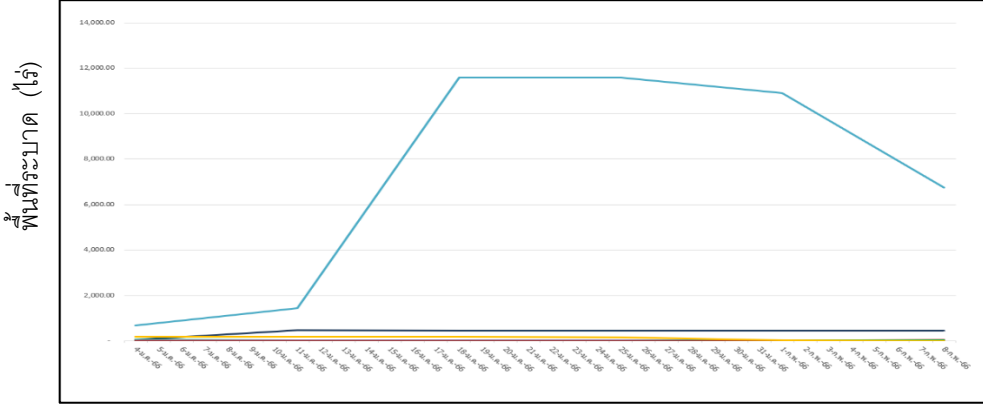
ปี ๒๕๖๓

ปี ๒๕๖๔

ปี ๒๕๖๕

ปี ๒๕๖๖

	แมลงดำ	๖,๗๕๒.๐๐ ไร่
	หอยเชอร์รี่	๑๐.๐๐ ไร่
	โรคไหม้ข้าว	๔๖๓.๐๐ ไร่
	โรคขอบใบแห้ง	๕.๐๐ ไร่